

активну чи пасивну поведінку.

Також до інших юридично значимих дій Державтоінспекції належать такі дії, які створюють нові юридичні положення, змінюють існуючі правові відносини або виступають необхідною умовою для настання правових наслідків, вони можуть бути платними та безоплатними. Платні послуги, які надаються ДАІ, закріплені в Постанові Кабінету міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1098, що затверджує перелік платних послуг, які мають право надавати підрозділи МВС, у тому числі Державтоінспекція [9]. Наприклад, такими діями є: прийняття іспитів на право керування транспортними засобами й видача посвідчень водія, реєстрація колісних транспортних засобів та ін.

Як приклад інших безоплатних юридично значимих дій Державтоінспекції, можна привести прийняття присяги, атестування працівників, проведення перевірок технічного стану колісних транспортних засобів, контроль Державтоінспекцією правомірності експлуатації транспортних засобів і допуску їх до участі в дорожньому русі та ін.

Отже, правові форми адміністративного нагляду ДАІ у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху прямо або опосередковано передбачені правовими актами, що регламентують її діяльність. Коли говорять про правові форми, мають на увазі юридичні наслідки цих форм - створення або внесення змін до правового режиму, породження, зміну або припинення конкретних правовідносин. Юридичні наслідки настають при виданні актів управління, укладанні угод, здійсненні нормотворчої діяльності. До правових форм адміністративної діяльності відносяться: видання нормативних і індивідуальних актів управління, укладання адміністративних договорів, а також здійснення інших юридично значимих дій. Незважаючи на достатній рівень теоретичної розробки питань щодо форм адміністративної діяльності ОВС загалом, вважаємо необхідним подальше вдосконалення правових форм адміністративної діяльності ДАІ, оскільки достатня кількість проблем і досі перебуває в практичній і теоретичній площині.

Література

1. Про міліцію: Закон України від 20 груд. 1990р. № 535-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1991. - № 4. - Ст. 20.

2. Авер'янов В.Б. Адміністративне право України. Академічний курс: Підручник: У двох томах: Том 1. Загальна

частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). - К.: Видавництво "Юридична думка", 2004. - 584 с.

3. Адміністративне право України. Академічний курс: Підручник: У двох томах: Том 2. Особлива частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). - К.: Видавництво "Юридична думка", 2005. - 624 с.

4. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: Підручник / За заг. ред. академіка НА-ПрН України О.М. Бандурки. - Х.: Золота миля, 2011. - 584 с.

5. Адміністративна діяльність: Навчальний посібник / За заг. ред. д.ю.н., доцента О.І. Остапенка. - Львів: ЛІВС, 2002. - 252 с.

6. Адміністративне право України: Підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, О.В. Дьяченко та ін.; За ред. Ю.П. Битяка. - К.: Юрінком Інтер, 2006. - 544 с.

7. Адміністративне право України: Навчальний посібник / За заг. ред. Т.О. Коломоєць, Г.Ю. Гулевської. - К.: Істина, 2008. - 216 с.

8. Адміністративне право: Підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, В.В. Богуцький та ін.; За заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гарашука, В.В. Зуй. - Х.: Право, 2010. - 624 с.

9. Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ та Державної міграційної служби платних послуг: Постанова Кабінету міністрів України від 26 жовтня 2011 року № 1098

10. Афанасьєв К.К. Адміністративні договори: реалії та перспективи: Монографія / МВС України, Луган. акад. внутр. справ. ім. 10-річчя незалежності України. - Луганськ: РВВ ЛАВС, 2004. - С. 89.

11. Адміністративна процедура та адміністративні послуги: Зарубіжний досвід і пропозиції для України / Автор-упорядник В.П. Тимошук. К.: Факт, 2003. - С. 159-165.

12. Коліушко І.Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні. - К.: Факт, 2002. - С. 31.

13. Курінний Є.В. Управлінські послуги міліції // Вісник Дніпропетровського юридичного інституту МВС України. - 2000. - № 2. - С. 143-147.

Голубов С.Г.,

*начальник курсу Навчально-наукового інституту підготовки фахівців кримінальної міліції Харківського національного університету внутрішніх справ
Надійшла до редакції 15.11.2012*

УДК 351.74:342.77

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ПОГЛЯДІВ ЩОДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Гузенко К. О.

Конституція України визначає, що людина, її життя й здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Саме тому захист прав і свобод особи можна визначити як одну з найважливіших функцій держави на сучасному етапі. Особливого значення вказана функція набуває в умовах виникнення надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціально-політичного характеру, адже саме за таких умов відбувається істотна зміна правового статусу особи й суб'єкта владних повноважень.

Варто зазначити, що проблема попередження й ліквідації надзвичайних ситуацій, забезпечення прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб,

ефективності діяльності органів публічної адміністрації є актуальною не лише для України, а й для будь-якої країни світу. Про це свідчать такі статистичні дані. Так, наприклад, внаслідок надзвичайної ситуації природного характеру у 2004 р. в Індонезії (виникнення цунамі) загинуло понад 260 тис. осіб і постраждало понад 2 млн. осіб [1]. У 2005 р. внаслідок надзвичайної ситуації природного характеру (урагану) в США за офіційними даними загинуло за одну добу понад 2 тис. чоловік, 1,2 млн. осіб були евакуйовані [2]. У 2011 р. внаслідок виникнення надзвичайної ситуації природного характеру (землетрусу та цунамі) стався вибух на атомній електростанції в м. Фукусіма (Японія). За офіційними даними були еваку-

йовані понад 300 тис. осіб [3]. За даними міжнародних правозахисних організацій внаслідок надзвичайних ситуацій соціально-політичного характеру в країнах Близького сходу та Північної Африки у 2011-2012 рр. загинуло понад 20 тис. осіб, вимушеними біженцями стали понад 12 млн. осіб.

Актуальність цієї проблематики зумовлена тенденціями зростання кількості зареєстрованих випадків виникнення надзвичайних ситуацій різної генези й матеріальних збитків і в Україні, що викликає серйозну занепокоєність як з боку держави, так і суспільства. Показово, що у 2010 р. в Україні зареєстровано 198 надзвичайних ситуацій: техногенного характеру - 86; природного характеру - 88; іншого (соціально-політичного) характеру - 14. Внаслідок цих надзвичайних ситуацій загинули 248 осіб (з них 31 дитина) і постраждала 551 особа (з них 193 дитини). Проте у 2012 р. цей показник склав 212 надзвичайних ситуацій: техногенного характеру - 120; природного характеру - 74; соціального характеру - 18. Внаслідок цих надзвичайних ситуацій загинула 301 особа (з них 50 дітей) та 861 - постраждала (з них 225 дітей) [4].

З метою реагування й ліквідації негативних наслідків надзвичайних ситуацій в Україні існує відповідна система органів публічної адміністрації. Одним з ключових суб'єктів, що здійснює заходи щодо попередження й ліквідації негативних наслідків надзвичайних ситуацій, є органи внутрішніх справ, які в зазначених умовах виконують важливі завдання у сфері охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки та боротьби зі злочинністю. Проте варто зазначити, що нині в Україні чітко простежується відсутність належної наукової розробки й нормативно-правового регулювання діяльності органів внутрішніх справ у цьому напрямку діяльності. За таких умов постає актуальним питання щодо визначення наукових досліджень, що були присвячені цій проблематиці.

Окремі аспекти проблематики цього дослідження знайшли своє відображення в працях вчених-адміністративістів, зокрема: А.І. Берлача, Ю.П. Битяка, В.К. Колпакова, В.В. Конопльова та ін. Безпосередньо цю проблематику було досліджено А.В. Басовим, який приділив увагу правовим основам діяльності ОВС в умовах дії режиму надзвичайного стану; Ю.В. Дубко висвітлив організаційні засади діяльності ОВС в особливих умовах; М.В. Корнієнко дослідив організаційні й правові засади діяльності ОВС в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку; С.О. Кузніченко досліджував окремі аспекти діяльності ОВС в умовах дії надзвичайних адміністративно-правових режимів, Д.Ю. Сороковий розкрив організаційні й правові засади діяльності ОВС в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку. Крім того, варто зазначити, що суттєвим теоретичним підґрунтям із вказаної проблематики стали роботи відомих російських вчених-адміністративістів, зокрема: Д.М. Бахраха, О.В. Виноградова, Д.М. Власова, В.В. Гущина, О.П. Коренева та ін.

Аналіз теоретичних поглядів указаних вчених дав змогу оцінити стан проблем, що досліджуються, визначити коло питань, які взагалі не були предметом наукового пошуку. Відсутність досліджень особливостей адміністративної діяльності ОВС у надзвичайних ситуаціях певною мірою негативно позначається на розвитку теоретичних аспектів, спрямованих на вдосконалення діяльності цих органів, що зумовлює недоліки на практиці.

Метою запропонованої наукової статті є дослідження й аналіз наукових поглядів українських вчених щодо адміністративної діяльності ОВС у надзвичайних ситуаціях

і визначення теоретичних і практичних питань, що залишилися поза увагою вчених і потребують теоретичного й практичного осмислення та вирішення.

Щодо аналізу предмету дослідження, зазначимо, що проведення теоретичного аналізу будь-якої проблеми повинно передувати огляду наукових праць, що були проведені раніше, адже саме такий підхід дозволить передусім унеможливити збіг її предмета з проблематикою попередніх досліджень.

Варто зауважити, що в сучасних наукових працях звернуто певну увагу на теоретичні й практичні аспекти діяльності ОВС у надзвичайних ситуаціях. Однак проведені наукові дослідження торкаються лише окремих аспектів діяльності ОВС за таких умов. Зазначимо, що нині існує значна кількість теоретичних та практичних аспектів діяльності ОВС, що на дисертаційному рівні ще не досліджувалися, до них можна віднести й питання щодо особливостей адміністративної діяльності ОВС у надзвичайних ситуаціях.

Зауважимо, що переважна частина наукових праць дисертаційного й монографічного характеру, що присвячені проблемам діяльності ОВС у зазначених умовах, виконана в межах наукової спеціальності 12.00.07 - "Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право". Деякі аспекти діяльності ОВС у зазначених умовах було досліджено в межах спеціальності 21.07.05 - "Службово-бойова діяльність сил охорони правопорядку", однак переважна більшість досліджень стосується аналізу тактичних особливостей діяльності за таких умов.

На нашу думку, зазначені дослідження варто об'єднати в декілька груп, а саме: по-перше, дослідження, що спрямовані на аналіз питань організації діяльності ОВС в умовах запровадження надзвичайних адміністративно-правових режимів; по-друге, дослідження, що присвячені аналізу правових і організаційних засад діяльності ОВС у надзвичайних ситуаціях різної генези; по-третє, дослідження, що присвячені аналізу тактичних особливостей діяльності ОВС у зазначених умовах.

Переходячи до характеристики першої групи досліджень, варто зазначити, що в розробці методологічних аспектів цієї проблематики вагоме місце займають дисертаційні й монографічні дослідження українських вчених-адміністративістів: С.О. Кузніченко, А.В. Басова, А.О. Виприцького та ін. Дослідження зазначених авторів присвячені визначенню загально-правових аспектів діяльності ОВС в умовах дії надзвичайних адміністративно-правових режимів. С.О. Кузніченко в дослідженні "Управління органів внутрішніх справ в особливих умовах, викликаних аномальними явищами техногенного і природного характеру" звертає увагу на правові й організаційні аспекти діяльності ОВС в умовах дії режиму надзвичайного стану та режиму зони надзвичайної екологічної ситуації, запровадження яких зумовлене виникненням аномальних явищ техногенного й природного характеру. Центральне місце в дослідженні відводиться визначенню місця ОВС в Єдиній державній системі попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, а також аналізу завдань, функцій мети й повноважень ОВС за таких умов [5].

Логічним продовженням цієї роботи стало монографічне дослідження "Надзвичайні адміністративно-правові режими: зарубіжний досвід та українська модель", в якому С.О. Кузніченко звертає увагу на проблеми визначення правового статусу ОВС в умовах дії надзвичайних адміністративно-правових режимів. Автор зазначає про необхідність вирішення цієї проблеми шляхом розробки й прийняття

єдиного нормативно-правового акту, норми якого чітко закріплювали б правовий статус ОВС за таких умов [6].

Значну роль у розбудову теоретичних і практичних заasad діяльності ОВС у зазначених умовах зроблено А.В. Басовим, який присвятив цій проблематиці значну кількість наукових праць, зокрема: “Адміністративно-правовий режим надзвичайного стану”, “Службово-бойова діяльність сил охорони правопорядку в умовах дії режиму надзвичайного стану” та ін. У своїх дослідженнях автор визначає такі важливі аспекти, як зміст цільового та компетенційного блоків адміністративно-правового статусу ОВС за таких умов. Автор чітко визначає завдання, напрями діяльності, а також повноваження ОВС в умовах дії режиму надзвичайного стану [7].

Не менш ваговою працею є дисертаційне дослідження А.О. Виприцького на тему “Адміністративний примус в умовах надзвичайного стану”. Одним з питань, що аналізує автор є дослідження змісту адміністративно-обмежувальних заходів, що запроваджуються в умовах дії режиму надзвичайного стану, реалізацію яких покладено на ОВС (комендантської години, особливого виїзду та в'їзду, примусової евакуації населення та ін.) [8].

Характеризуючи другу групу досліджень, слід зазначити, що вагоме значення для створення теоретичного підґрунтя адміністративної діяльності ОВС у надзвичайних ситуаціях мають праці Ю.В. Дубка. У своїх дослідженнях автор визначає такі концептуальні аспекти, як: по-перше, поняття “особливі умови для діяльності ОВС”; по-друге, організаційні засади управління органами внутрішніх справ в особливих умовах; по-третє, особливості всебічного забезпечення ОВС в особливих умовах [9].

Не менш вагомими дослідженнями є праці, що присвячені аналізу практики діяльності ОВС в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку. Однією з перших таких праць стала монографія М.В. Корнієнко “Діяльність ОВС із забезпечення громадського порядку при ускладненні оперативної обстановки”. Автор досліджує питання щодо визначення поняття, видів і сутності “оперативної обстановки” та “ускладнення оперативної обстановки”. Центральне місце в роботі відводиться організаційним засадам діяльності ОВС при ускладненні оперативної обстановки, зокрема організації роботи оперативного штабу, його правовий статус і недоліки в діяльності, порядку застосування засобів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї. Крім того, автор звертає увагу на визначення конкретних шляхів удосконалення діяльності ОВС у зазначених умовах [10]. Також питанням правових і організаційних засад діяльності ОВС в умовах ускладнення оперативної обстановки присвячено дисертаційне дослідження Д.Ю. Сорокового “Адміністративно-правові засади діяльності міліції в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку” [14], однак, на цю роботу розповсюджуються положення Закону України “Про державну таємницю”.

Останню групу складають дослідження, що присвячені тактичним особливостям діяльності ОВС у зазначених умовах. Зазначимо, що ці питання переважно розглянуті в межах наукової спеціальності 21.07.05. - “Службово-бойова діяльність сил охорони правопорядку”. Цьому питанню присвячені дослідження таких науковців: В.В. Крикуна “Нормативно-правові та організаційно-тактичні засади проведення спеціальних операцій ОВС” [11]; Д.О. Поштарука “Нормативно-правові засади застосування та використання вогнепальної зброї працівниками ОВС при ліквідації масових заворушень” [12];

І.О. Шаповалової “Нормативно-правове забезпечення службово-бойової діяльності ОВС у надзвичайних ситуаціях техногенного та природного характеру” [13].

Зазначимо, що наведені дослідження створюють істотне наукове підґрунтя щодо подальшого вивчення питань адміністративної діяльності ОВС у надзвичайних ситуаціях.

Підсумовуючи, слід зазначити, що проведене дослідження розвитку сучасних наукових поглядів щодо адміністративної діяльності ОВС у надзвичайних ситуаціях не претендує на повноту та вичерпаність, адже це питання є дуже змістовним і потребує проведення додаткового дослідження. Наведені в дослідженні роботи є найбільш близькими до визначеної проблематики.

Однак, не зважаючи на таку велику кількість наукових робіт у цій сфері, адміністративна діяльність ОВС не була предметом окремого дисертаційного або монографічного дослідження. Крім того, стрімкий розвиток законодавства в цій сфері, прийняття нових нормативно-правових актів, зокрема Кодексу цивільного захисту України, зміна структури органів виконавчої влади зумовлює потребу в проведенні дослідження адміністративної діяльності ОВС в умовах надзвичайних ситуацій, аналізі сучасної практики взаємодії з територіальними органами внутрішніх справ за таких умов, формування напрямів удосконалення організаційних і правових засад адміністративної діяльності ОВС в умовах надзвичайних ситуацій.

Література

1. 2004 год. Цунами в Индонезии: Электронный ресурс. - режим доступа: <http://earthquake-today.info/accidents/2004-god-cunami-v-indonezii/>.
2. Ураган в США в 2005 году. - [Электронный ресурс]: http://www.spek.keytown.com/rasllProg/5_tvorch/2007/Terrorizm%6007/uragan.php.htm.
3. Авария на АЭС Фукусима-1. - [Электронный ресурс]: http://ru.wikipedia.org/wiki/%C0%E2%E0%F0%E8%FF_%ED%E0_%C0%DD%D1_%D4%F3%EA%F3%F1%E8%EC%E0-1.
4. Інформаційно-аналітична довідка про надзвичайні ситуації, що виникли на території України протягом 2012 року. - [Електронний ресурс]: <http://www.mns.gov.ua/opinfo/5580.html#1>.
5. Кузнichenko С.О. Управління органів внутрішніх справ в особливих умовах, викликаних аномальними явищами техногенного і природного характеру: Монографія. - Х.: Вид-во Національного університету внутрішніх справ, 2001. - 170 с.
6. Кузнichenko С.О. Надзвичайні адміністративно-правові режими: зарубіжний досвід та українська модель: Монографія. - Сімферополь: КРП “Видавництво “Кримнавчпеддержвидав”, 2009. - 497 с.
7. Басов А.В. Службово-бойова діяльність сил охорони правопорядку в умовах дії режиму надзвичайного стану: Монографія. - Сімферополь: КРП “Видавництво “Кримнавчпеддержвидав”, 2010. - 180 с.
8. Виприцький А.О. Адміністративний примус в умовах надзвичайного стану: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. - Д., 2010. - 219 с.
9. Дубко Ю.В. Управление органами внутренних дел в чрезвычайных ситуациях: специальная тактика: Часть общая: учеб. пособ. / Ю.В. Дубко; Под ред. В.П. Петкова. - К.: РИО МВД, 2001. - 280 с.
10. Корниенко М.В. Деятельность органов внутренних дел по обеспечению общественного порядка при осложнении оперативной обстановки: монограф. - М.: 2002. - 226 с.

11. Крикун В.В. Нормативно-правові та організаційно-тактичні засади проведення спеціальних операцій ОВС: Дис... канд. юрид. наук: 21.07.05. - Сімферополь, 2010. - 216 с.

12. Поштарук Д.О. Нормативно-правові засади застосування та використання вогнепальної зброї працівниками органів внутрішніх справ при ліквідації масових заворушень: Дис... кандидата юрид. наук: 21.07.05. - Сімферополь, 2011, - 253 с.

13. Шаповалова І.О. Нормативно-правове забезпечення службово-бойової діяльності органів внутрішніх справ у надзвичайних ситуаціях техногенного та природного

характеру: Дис... кандидата юрид. наук: 21.07.05. - Сімферополь, 2011. - 228 с.

14. Сороковий Д.Ю. Адміністративно-правові засади діяльності міліції в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. - Сімферополь, 2011. - 214 с.

Гузенко К.О.,
здобувач кафедри адміністративного права і процесу
Національної академії внутрішніх справ
Надійшла до редакції 19.11.2012

УДК 342.924

ОКРЕМІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА В СПРАВАХ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ТА БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Козій І. С.

З моменту набрання чинності Кодексу адміністративного судочинства України законодавець створив ситуацію, за якої спори, що випливають зі сфери публічно-правових відносин, можуть розглядатися в різних судових юрисдикціях. Крім того, невирішеною залишається проблема визначення належного відповідача в справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів місцевого самоврядування. Необхідного теоретичного аналізу потребують і положення щодо виконання судових рішень у визначеній категорії справ. Зважаючи на означену проблематику, можна стверджувати, що окремі питання адміністративного судочинства по конкретних публічно-правових справах є надзвичайно актуальними й потребують належної наукової уваги.

Відповідно до ст. 124 Конституції України юрисдикція суду поширюється на всі правовідносини, які виникають у державі, але постає питання щодо розмежування компетенції з вирішення адміністративних справ [9]. З одного боку, юрисдикція визначає діяльність судів першої інстанції, апеляційної та касаційної інстанції, а з іншого - сферу загальних і спеціалізованих судів [22, 25]. Судова юрисдикція є комплексним поняттям і визначає компетенцію судів у різних вимірах: предмета судового розгляду й предмета судової діяльності, інстанційної побудови судової системи та її територіальності [7, 179-180]. У частині 1 ст. 17 КАС України зазначено, що юрисдикція адміністративних судів поширюється на правовідносини, які виникають у зв'язку зі здійсненням суб'єктом владних повноважень владних управлінських функцій [5]. Проте для якісного вирішення публічно-правового спору недостатньо лише встановити факт віднесення його до юрисдикції адміністративних судів, потрібно визначити підвладність і підвідомчість публічно-правового спору.

У науці адміністративного права підвідомчість найчастіше визначають як частину (елемент) компетенції, а іноді і як тотожні поняття. Однак компетенція є значно ширшим поняттям. У теорії права компетенцію можна розглядати в кількох аспектах: як сукупність повноважень, прав, коло повноважень певного органу; сукупність виключно тих повноважень, якими наділений орган у межах і відповідно до закону [10, 7-8]. З іншого боку, компетенція визначається як коло встановлених законом повноважень, які водночас є обов'язками [10, 11]. Ряд науковців взагалі не застосовують поняття "підвідомчість", підміняючи його поняттям "компетенція" або ж

"уповноважений розглядати" тощо [1, 231-234]. Підвідомчість часто визначається як врегульований правом зв'язок двох сторін правовідносин: тієї, яка відає, вирішує, і тієї, яка є підвідомчою, залежною. Д.М. Бахрах зазначає, що для владних суб'єктів підвідомчість - це частина їх компетенції, що пов'язує їх повноваження з визначеними об'єктами владного впливу, визначає їх межі. А для іншої сторони владних правовідносин підвідомчість означає її правову залежність від того, хто відає справами [2, 567-568].

Поняття "адміністративна юрисдикція" слід відрізнити від поняття "підсудність". На відміну від підвідомчості, яка розмежує компетенцію між державними органами щодо вирішення адміністративних справ, тобто це так зване розмежування компетенції "за горизонталлю", підсудність розмежує компетенцію в тій самій сфері, але між різними судами однієї юрисдикції, тобто це так зване розмежування компетенції "за вертикаллю" [21, 186-188].

Поняття підсудності адміністративних справ усталене в юридичній літературі, під ним розуміють коло адміністративних справ, які уповноважений вирішувати кожен конкретний адміністративний суд [11, 62].

Загалом, виокремлюють територіальну, предметну й інстанційну підсудність адміністративних справ. Адміністративні справи з приводу оскарження правових актів індивідуальної дії, а також дій чи бездіяльності органів місцевого самоврядування, які прийняті (вчинені, допущені) стосовно конкретної фізичної чи юридичної особи (їх об'єднань), вирішуються за вибором позивача адміністративним судом за зареєстрованим у встановленому законом порядку місцем проживання (перебування, знаходження) цієї особи-позивача, або адміністративним судом за місцезнаходженням відповідача, крім випадків, передбачених КАС України [5]. Розклавши цю норму за її складовими, можна дійти висновку, що для визначення територіальної підсудності адміністративної справи за правилами вказаної норми необхідно виходити з того, що предметом спору в такій справі може бути лише правовий акт індивідуальної дії. Необхідно зважати не лише на те, щоб у рішенні було зазначено конкретну особу або дію, вчинену стосовно конкретної особи, оскільки зазвичай одночасно цими рішеннями чи діями вирішено питання щодо інших осіб. Наприклад, фізична особа користувалася земельною ділянкою за державним актом, але рішенням сільської ради ці землі було передано у

© І.С. Козій, 2012